U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Radovana Havelce, JUDr. Milana Kamlacha, JUDr. Zdeňka Kühna a JUDr. Vojtěcha Šimíčka v právní věci žalobců: **a) O. K.**, **b) nezl. E. K.**, **c) nezl. D. K.**, zastoupeni JUDr. Janou Brhlovou, advokátkou se sídlem K. Sliwky 125, Karviná-Fryštát, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 10. 2009, č. j. OAM-1-569/VL-10-P09-2007, o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 6. 2011, č. j. 64 Az 52/2009 – 43,

t a k t o :

I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Odměna advokátky JUDr. Jany Brhlové **s e u r č u j e** částkou 7128 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobci jako stěžovatelé domáhají zrušení shora označeného rozsudku Krajského soudu v Ostravě, jímž byla zamítnuta jejich žaloba proti výše uvedenému rozhodnutí žalovaného. Tímto rozhodnutím žalovaný rozhodl tak, že se stěžovatelům neuděluje mezinárodní ochrana podle § 12, 13, 14, 14a, 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neboť v jejich případě nebyl naplněn žádný ze zákonných důvodů pro její udělení.

Krajský soud žalobu zamítl s tím, že pokud stěžovatelé opustili svou vlast z toho důvodu, že se cítili pronásledováni a diskriminováni z důvodu své ruské národnosti, respektive z důvodu kazašské národnosti manžela stěžovatelky a) a otce stěžovatelů b) a c), nejedná se o důvody, které by bylo možné podřadit obecným zákonným důvodům pro udělení mezinárodní ochrany. Ze zpráv o Kyrgyzstánu vyplynulo, že je tamní situace

stabilizovaná a že nelze předpokládat, že by se stěžovatelé po návratu dostali do hledáčku kyrgyzských státních orgánů. Soud poukázal též na skutečnost, že se stěžovatelka a) nepokusila problémy s většinovou společností, jimž byla vystavena buď ona sama nebo její příbuzní, řešit prostřednictvím příslušných orgánů ve vlasti, a zdůraznil rovněž to, že důvodem pro udělení azylu nemůže být snaha o legalizaci pobytu stěžovatelů na území České republiky.

Stěžovatelé proti tomu v kasační stížnosti uplatňují důvody, které lze podřadit pod § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s."). Stěžovatelé se především domnívají, že v jejich případě existuje důvod pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, a že krajský soud při posouzení věci chybně hodnotil provedené důkazy, a to zejména informace polského Úřadu pro repatriaci a cizince ze září 2005. Poukazují na vysokou míru korupce a porušování lidských práv v Kyrgyzstánu, jenž kvůli těmto jevům nemůže být považován za demokratickou zemi. Současně zdůrazňují, že během roku 2010 došlo k výraznému zhoršení tamní situace; hovoří dokonce o tom, že v zemi proběhla občanská válka. Ačkoliv připouštějí, že se situace již stabilizovala, což vyplývá i ze zpráv Ministerstva zahraničních věcí, z nichž krajský soud vycházel, zdůrazňují, že se jako příslušníci národnostní menšiny v zemi stále necítí bezpečně. V této souvislosti uvádí, že příčinou jejich emigrace byly právě útoky a diskriminace, jimž byli ve vlasti vystaveni z toho důvodu, že je stěžovatelka a) ruského původu a její manžel národnosti kazašské. Ze skutečnosti, že kyrgyzské státní orgány stěžovatelce a), jejímu manželovi a jejich staršímu synovi E. [stěžovatel b)] nebránily v opuštění země, nelze dovozovat, že jim z jejich strany nehrozilo a v případě návratu nebude hrozit žádné nebezpečí. Stěžovatelé se domnívají, že důvodnost jejich obav byla prokázána věrohodnou výpovědí stěžovatelky a) (k tomu odkazují na rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 6 Azs 235/2004) a potvrzena též dalším vývojem v Kyrgyzstánu. Závěrem kasační stížnosti je konstatováno, že pokud by byla stěžovatelce a) mezinárodní ochrana přiznána, splnili by i její synové [stěžovatelé b) a c)] podmínky pro její udělení dle § 13 odst. 1 zákona o azylu.

Stěžovatelé navrhují napadený rozsudek krajského soudu zrušit a vrátit věc tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti především uvádí, že stěžovatelka a) měla ve vlasti potíže toliko se soukromými osobami, které se ani nepokusila řešit s pomocí příslušných státních orgánů. Svou situaci se nesnažila řešit ani přesídlením do jiné části země, přičemž neuvedla žádný vážný důvod, pro který by tak nemohla učinit. Důvody, jež vedly stěžovatele k opuštění vlasti, nejsou dle žalovaného azylově relevantní. Ze zpráv o aktuální situaci v Kyrgyzstánu podle jeho mínění nevyplývá, že by stěžovatelům v případě návratu hrozilo nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu. Žalovaný proto považuje kasační stížnost za nedůvodnou a navrhuje její zamítnutí.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval přípustností kasační stížnosti. Kasační stížnost je dle § 102 s. ř. s. zásadně přípustná, s výjimkou případů taxativně vypočtených v § 104 s. ř. s., pokud splňuje zákonné náležitosti (§ 106 odst. 1 s. ř. s.), je podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a stěžovatel je řádně zastoupen (§ 105 s. ř. s.). V daném případě je kasační stížnost přípustná.

Nejvyšší správní soud se ve smyslu § 104a s. ř. s. dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelů. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Vymezením institutu nepřijatelnosti se soud již podrobně zabýval např. ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39 (publ. pod. č. 933/2006 Sb. NSS; všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná také na www.nssoud.cz). Nyní posuzovaná věc však typově nespadá pod žádný z případů přijatelnosti kasační stížnosti uvedených ve výše citovaném usnesení.

Z obsahu kasační stížnosti je patrné přesvědčení stěžovatelky a) o tom, že jí i jejím nezletilým dětem měla být mezinárodní ochrana udělena, neboť jim ve vlasti hrozí pronásledování z národnostních důvodů. Kromě toho rovněž namítá, že krajský soud nesprávně interpretoval některé informace o situaci v Kyrgyzstánu.

Stěžovatelka a) v žádosti o mezinárodní ochranu uvedla, že její potíže a obavy z návratu souvisely především s její národností. Je však třeba podotknout, že jmenovaná v azylovém řízení neuvedla, že by byla z důvodu své národnosti pronásledována kyrgyzskými státními orgány. Z jejích vyjádření učiněných v průběhu azylového řízení vyplynulo, že svou vlast opustila jednak z ekonomických důvodů, dále též v důsledku nepřátelského jednání soukromých osob vůči své rodině, a konečně i v souvislosti s diskriminací při pokusu získat zaměstnání ve státním sektoru. Žalovaný při posouzení předmětné žádosti vycházel ze zpráv MZV ČR ze dne 17. 9. 2003, ze dne 4. 1. 2006 a ze dne 19. 6. 2008, které obsahovaly podrobná zjištění o situaci v Kyrgyzstánu, týkající se postavení státních občanů, dostupnosti právní ochrany, úrovně vzdělávacího systému, či dostupnosti a kvality zdravotní péče. Žalovaný dále vycházel z informace polského Úřadu pro repatriaci a cizince ve Varšavě ze září 2005, věnované přímo postavení kyrgyzských občanů ruské národnosti, která konstatuje, že v Kyrgyzstánu nebyly zaznamenány žádné incidenty související se špatným zacházením či násilím vůči Rusům na národnostním nebo jazykovém základě. Ze Zprávy Ministerstva zahraničí USA o stavu dodržování lidských práv v Kyrgyzstánu v roce 2008 pak žalovaný zjistil, že se v dané zemi mohou oběti kriminální činnosti obrátit na řadu státních orgánů, přičemž se lze bránit i proti jejich případné nečinnosti. Možnost domoci se v takové situaci nápravy je značně omezená především v politických kauzách, což ale nebyl případ stěžovatelky. Jakkoliv je v Kyrgyzstánu korupce velkým problémem, je současně patrná snaha tamní vlády o zlepšení situace v této oblasti. Nejvyšší správní soud v této souvislosti odkazuje na rozsudek ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Azs 266/2004 – 58, který převzal právní názor vyslovený v rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 7. 5. 1996, sp. zn. 6 A 571/94, kde bylo řečeno: *„Je známým jevem v každé zemi, že příslušníci určité rasy, národnosti, náboženského vyznání, sociální skupiny nebo politického přesvědčení se mohou stát u svých spoluobčanů právě pro tyto vlastnosti terčem ústrků, slovních i fyzických útoků, diskriminačních postupů při přístupu ke vzdělání, k výkonu určitých povolání, ba dokonce i přístupu na určitá místa nebo užívání veřejného majetku. Zdrojem takového nepřátelského jednání mohou být nejrůznější negativní lidské vlastnosti, samo o sobě to však není ještě pronásledování ve smyslu ustanovení § 2 zákona č. 498/1990 Sb., o uprchlících, ani v případě masového výskytu těchto jevů za předpokladu, že nejde o jevy státní mocí buď přímo vyvolané, podporované, státními orgány vědomě trpěné či státní mocí záměrně nedostatečně potlačované.“*

Právě citovaný závěr je aplikovatelný i na nyní posuzovanou věc, neboť z vyjádření stěžovatelky a) vyplynulo, že neměla ve vlasti problémy se státními orgány, nýbrž toliko se soukromými osobami, přičemž nebylo zjištěno, že by státní moc jejich jednání tolerovala nebo dokonce podporovala.

Bez významu není ani skutečnost, že se jmenovaná nepokusila své potíže řešit prostřednictvím policie nebo jiných státních orgánů. Z konstantní judikatury zdejšího soudu, zejména z rozsudků ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 – 57, ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, publ. pod č. 1749/2009 Sb. NSS, nebo ze dne 18. 12. 2008, č. j. 1 Azs 86/2008 - 101, publ. pod č. 1806/2009 Sb. NSS, vyplývá, že se v případě pronásledování soukromými osobami musí postižená osoba v zásadě vždy obrátit nejprve s žádostí o pomoc na vnitrostátní orgány v zemi původu, pokud není zjevné, že tyto orgány nejsou schopny či ochotny účinnou ochranu poskytnout. Stěžovatelka se však ani nepokusila této možnosti využít, přičemž neuvedla žádné konkrétní důvodu, na základě kterých by jí měla být kyrgyzskými státními orgány taková pomoc odepřena, s výjimkou spekulativních úvah o nespolehlivosti tamních policistů a nutnosti poskytnout jim úplatek. Žalovanému tak nezbylo, než vycházet z obecných závěrů obsažených ve výše uvedených zprávách, na základě kterých dospěl k závěru, že se osoby v obdobném postavení jako stěžovatelka mohou dovolat účinné pomoci.

Z kasační stížnosti dále vyplynulo, že se stěžovatelka a) obává návratu do vlasti v souvislosti s nepokoji z roku 2010. Případná rizika souvisící se zhoršením situace v době, kdy stěžovatelé pobývali mimo svou vlast, by mohla být důvodem pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu; v tomto duchu se ostatně touto otázkou krajský soud zabýval. Z konstantní judikatury zdejšího soudu nicméně vyplývá, že udělení doplňkové ochrany je namístě v těch situacích, kdy existuje „*reálné nebezpečí*“, že bude žadatel v případě návratu do země původu vystaven mučení či nelidskému a ponižujícímu zacházení či trestu (čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, ve znění protokolů č. 3, 5 a 8), anebo pokud by bylo „*přiměřeně pravděpodobné*“, že bude čelit pronásledování z důvodů uvedených v čl. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků (k tomu srov. např. rozsudek ze dne 21. 5. 2008, č. j. 2 Azs 48/2007 – 71). Výkladem právních pojmů „*reálného nebezpečí*“ a „*přiměřené pravděpodobnosti*“ se pak zdejší soud podrobně zabýval například v rozsudku ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006 – 82, a dospěl k závěru, že: „*přiměřená pravděpodobnost nežádoucího důsledku návratu do země původu je dána tehdy, bývá-li tento důsledek v případech obdobných případu žadatele nikoli ojedinělý*“, což v praxi znamená, že „*k nežádoucímu důsledku v případech obdobných případu žadatele dochází natolik často, že s ním ten, komu takový následek hrozí, musí počítat jako se vcelku běžným jevem, a nikoli jako s jevem toliko výjimečným*.“ Obdobně i pojem „*reálného nebezpečí*“ je v témže rozhodnutí interpretován tak, že: „*ve významném procentu případů obdobných situaci stěžovatele dojde k nežádoucímu následku, takže stěžovatel má dobré důvody se domnívat, že takovýto následek může s významnou pravděpodobností postihnout i jeho.*

Krajský soud posoudil tehdejší situaci v Krgyzstánu na základě informací MZV ČR z 7. 6. 2010 a 20. 5. 2010, z nichž bylo zjištěno, že ačkoliv nelze vyloučit lokální konflikty, k nimž by však mohlo docházet spíše na jihu země, lze situaci v Kyrgyzstánu považovat za stabilizovanou. Na základě těchto zjištění tedy soud dospěl k závěru, že v případě stěžovatelů není přiměřeně pravděpodobné, že by jim po návratu do vlasti hrozila vážná

újma ve smyslu § 14a zákona o azylu. Stěžovatelka sice v kasační stížnosti uvedla, že by se navzdory těmto zjištěním necítila ve své vlasti bezpečně, neuvedla však žádné skutečnosti, které by výše uvedený závěr krajského soudu jakkoliv zpochybňovaly a svědčily o důvodnosti jejích obav.

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje tedy dostatečnou odpověď na všechny námitky uplatněné v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelů. Shledal ji proto ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

O nákladech řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 3, § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, jestliže byl návrh odmítnut.

Stěžovatelům byla v řízení před krajským soudem ustanovena advokátka, jež je zastupovala rovněž v řízení o kasační stížnosti; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 8, § 120 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud proto ustanovené advokátce přiznává odměnu za jeden úkon právní služby ve výši 5040 Kč [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. d) a § 12 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif] a náhradu hotových výdajů ve výši 900 Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky), celkem 5940 Kč. Protože advokátka doložila, že je plátcem daně z přidané hodnoty (dále jen „daň“), zvyšují se náklady řízení o částku 1 880 Kč odpovídající dani, kterou je povinna odvést z odměny za zastupování podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. Celková výše odměny a náhrady hotových výdajů tedy činí 7128 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. listopadu 2011

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu